

kopenhag iklim zirvesinin düşündürdükleri

Görüşmelere devam eden sanayileşmiş ülkeler, ekolojik tahribatın giderilmesi için üstlenmeleri gereken sorumlulukları yerine getirmiyor ve kısaca "herkes kendi başının çaresine baksın" diyordu. Almanya başbakanı Merkel "yoksul ülkelere herhangi bir taahhütte bulunduğumuzu hatırlamıyorum" diyerek zenginlerin konumunu özetliyordu.

VOLKAN BOSTANCIOĞLU

Bir iklim zirvesi daha hayal kırıklığıyla sona erdi. Elbette bu hayal kırıklığı, bozulan iklim dengelerinin doğal seyrine dönmesi için somut adımlar atılacağına dair beklentileri olanlar içindi. Belki de sorun, bu türden bir zirveden yerküre ve dünya halkları için hayırlı! bir netice bekleyen zihniyetin kendisindeydi.

Geride bıraktığımız günlerde neler oldu? 2012'de sona erecek olan Kyoto protokolünün yerini alacak yeni bir protokolün koşullarının tartışılacağı toplantılar somut bir anlaşma olmadan dağıldı. Hemen tüm kıtalardan gelen ekolojist ve çevreci aktivistler, zirveyi engellemek için değil, ekolojik tahribatın durdurulması yönünde adımların atılması için oradaydı. Ancak her geçen gün umutlar biraz daha azaldı. Önce radikal tutumuyla dikkat çeken Nijerya temsilcisi konferans salonundan atıldı, ardından zirveyi protesto eden Dünya Dostları Örgütü'nün akreditasyonu iptal edildi. Gelişmeleri protesto eden göstericiler polis tarafından darp edildi. Türkiye'den gidenler Danimarka polisinin Türk meslektaşlarından daha sert ve acımasız olduğunda hemfikir.

Zirveye gelince ABD ve Çin karbon salınımı konusunda anlaşamadı, yine Çin ve G 77 adı verilen "gelişmekte" olan ve yoksul ülkeler görüşmelerden çekildi. Görüşmelere devam eden sanayileşmiş ülkeler, ekolojik tahribatın giderilmesi için üstlenmeleri gereken sorumlulukları yerine getirmiyor ve kısaca "herkes kendi başının çaresine baksın" diyordu. Almanya başbakanı Merkel "yoksul ülkelere herhangi bir taahhütte bulunduğumuzu hatırlamıyorum" diyerek zenginlerin konumunu özetliyordu. Kyoto'ya bile imza atmamış ABD'nin ise bu kadarına bile tahammülü yoktu ve konferansı elinden geldiğince baltalamaya çalıştı. Türk delegasyonu ise mevcut görüşleriyle (nükleer enerji yanlısı vb.) hiçbir özgün yaklaşımda bulunmadı ve yeni bir protokole imza atmaya hazır olduğunu bildirmekle yetindi. Bunca bilgi bombardımanı altında Türkiye'nin karbon salınımındaki artış oranında (%119) dünya birincisi olduğunu da öğrendik!

Sadece iklim dengesinin bozulmasının değil, dünyadaki tüm sefaletin, açlığın, savaşların vb. baş sorumlusu kapitalist metropollerin temsilcilerinden, gidişatı engellemelerini beklemek nasıl bir mantığın sonucudur? Demokratik kamuoyu baskısıyla, salt kâr ve egemenlik güdüsüyle kendini var eden bir sistem taviz verebilir mi? Verse bile bu tavizler köklü bir çözümün yolunu açabilir mi? Kuşkusuz cevabımız hayır olacaktır.

Ekolojik denge elbette biz sosyalistlerin de sorunudur, insanın doğa üzerinde hegemonya kurma arzusu bizlere kapitalist toplumun bir mirası. Sosyalistler bu hegemonik düşünce tarzını reddettikleri sürece farklı bir dünya, farklı bir uygarlık kurabilirler. Ekolojik dengenin bozulmasının insan-doğa ilişkisi yanında, nedenleri de sonuçları da sınıfsaldır. Bu gerçeği Kopenhag'daki göstericiler de biliyor. Endüstrileşmiş zengin ülkelerle yoksul ülkelerin tahribattaki paylarına baktığımızda bu gerçeği daha somut kavrayabiliriz. İyimser ekolojistlerin bizlerden farkı, taleplerin zenginler tarafından karşılanabileceği (demokratik yollardan) safdilliğine sahip olmalarıdır.

Marksistlerin önemli bir bölümü ise, ekolojik sorunların ne denli sınıfsal kökenleri ve sonuçları olduğunu ya anlamadılar ya da tali bir mesele olarak gördüler. Oysa bugünden bakıldığında, ekolojik tahribatın sonuçlarından önce ezilenler, yoksullar, sömürge halklar etkilenmektedir. Önce onlar susuz kalır, aç kalır, en pis havayı onlar solur, en doğal hakları ellerinden çalınır. Okyanustaki bazı adaların sular altında kalması, bu halkların

Ekolojik sorunların tuzu kuru burjuvaların sorunu olarak görülmesi, bizleri hem teorik hem de pratik olarak konjonktürden koparır, somut gerçekliğe dair politika üretmemizi engeller. Sorun ekolojik harekete kimin önderlik ettiği. Maalesef bugün ekoloji ve çevre hareketleri az sayıdaki radikal yapı dışında liberal çevreciliğin dümenine girmiş durumda, bunda Marksistlerin bu konuya ilgisiz kalmalarının da payı var.

da yoksul halklar olması tesadüf olabilir mi?

Ekolojik sorunların tuzu kuru burjuvaların sorunu olarak görülmesi, bizleri hem teorik hem de pratik olarak konjonktürden koparır, somut gerçekliğe dair politika üretmemizi engeller. Sorun ekolojik harekete kimin önderlik ettiği. Maalesef bugün ekoloji ve çevre hareketleri az sayıdaki radikal yapı dışında liberal çevreciliğin dümenine girmiş durumda, bunda Marksistlerin bu konuya ilgisiz kalmalarının da payı var. En radikal görüşler bile dile getiriliş ve temsil açısından reformist politikaların içinde eriyip gitmekte. Mevcut yeşil partiler ve STK'lar ekoloji hareketini, kapitalizmin etki alanındaki kurumların BM, AB, liderler zirveleri, komisyonlar vb. kurumların yasallıklarına hapsediyor ve ekoloji hareketlerinin radikalleşmesini engelliyor.

O halde çözüm nedir? Nerededir? Çözüm hayatın diğer alanlarında olduğu gibi ekolojik tahribatın sonuçlarından muzdarip olan, tüm ezilen, yoksul halkların ittifaklarıyla birlikte kendi mücadelesini eline almasından geçmekte. Birinci adım sadece Kopenhag türü zirvelerin değil, BM, AB vb. türden kapitalist tekellerin yasallıklarını kökten reddederek bu kandırmacaya bir son vermektir. Bu yapılanmaların samimi ekolojistlere ve yoksul halklara verebilecekleri hiçbir şey yoktur.

Beklenti içinde olanlar neden hayal kırıklığına uğruyorlar? Sonuçlar kapitalizmin ve tahakkümcü yaklaşımların doğal bir sonucu değil mi?

Yeşil hareketin kurucularından Rudolph Bahro, ekolojist hareketin bugünkü temsilcilerinden farklı olarak "kurumlar içinden uzun bir yürüyüş ile değil, kapitalist/endüstriyalist ölüm makinasını tümünden reddederek" insanlığın ve doğanın kurtuluşunu mümkün olabileceğini söylemişti. O halde sonuç olarak şunu söylemek de mümkün; bizler her alanda olduğu gibi, bu alanda da örgütlülükler yaratmadığımız sürece ekolojik yıkımın önüne geçmemiz bir hayaldir.